

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
20 december 2019

Kenmerk
TISA/U201901470
LBR 19/110

Telefoon
06 20894097

Bijlage(n)

-

Onderwerp
brief Wvvgz

Samenvatting

Op 1 januari a.s. treedt de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvgz) in werking, voor iedereen voor wie verplichte zorg in verband met een psychische stoornis onvermijdelijk is. De wet vervangt de Wet BOPZ. Tegelijk treedt de Wet zorg en dwang (Wzd) in werking voor onvrijwillige zorg voor personen met een psychogeriatrische aandoening of verstandelijke beperking. Ook die wet heeft – zij het in mindere mate – gevolgen voor de werkpraktijk bij gemeenten.

Bij de start van de nieuwe wet geven we in deze ledenbrief een overzicht van waar we staan: wat is gedaan om de invoering van de wet goed te laten verlopen, waar is informatie te vinden en wat is minimaal nodig om de wet goed uit te voeren.

Aan de leden**Datum**

20 december 2019

Kenmerk

TISA/U201901470

LBR 19/110

Telefoonnummer

06 20894097

Bijlage(n)

-

Onderwerp

brief Wvggz

Geacht college en gemeenteraad,

Op 1 januari a.s. treedt de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) in werking, voor iedereen voor wie verplichte zorg in verband met een psychische stoornis onvermijdelijk is. De wet vervangt de Wet BOPZ, waarmee gemeenten door de jaren heen ervaring hebben opgebouwd. Tegelijk treedt de Wet zorg en dwang (Wzd) in werking voor onvrijwillige zorg voor personen met een psychogeriatrische aandoening of verstandelijke beperking. Ook die wet heeft – zij het in mindere mate – gevolgen voor de werkpraktijk bij gemeenten.

De afgelopen jaren is hard gewerkt aan de voorbereiding op de implementatie van de Wvggz. Voor een geslaagde implementatie is het van belang dat alle partners goed samenwerken binnen de keten van het zorg en veiligheidsdomein. Dat betekent dat zij erin slagen om – binnen de termijnen van de wet – op een zorgvuldige manier te regelen dat de juiste mensen de verplichte zorg krijgen die nodig is om ernstig nadeel af te wenden. Het moet dan gaan om de juiste hoeveelheid zorg (dus niet te veel en niet te weinig) op de juiste plek (zo nodig in een instelling, zo mogelijk thuis).

In deze brief geven we een kort overzicht van het hoe en waarom van de nieuwe wet. Wat betekent dit voor u als gemeente en wat kunt u aan ondersteuning verwachten van de VNG?

Waarom een nieuwe wet?

De Wet BOPZ is uitgebreid geëvalueerd, waarbij de evaluatiecommissie tot de conclusie kwam dat de huidige wet ingrijpend gewijzigd zou moeten worden. Belangrijkste punt is dat de BOPZ in feite slechts een 'opnamewet' is, die het mogelijk maakt om door opname het gevaar voor betrokkene en zijn omgeving af te wenden. De Wvggz is veel meer een 'behandelwet', die ook aansluit bij de wens

om per persoon te bekijken of behandeling in een instelling plaats zou moeten vinden of dat dit ook ambulantly kan gebeuren.

Tegelijk zijn er enkele geruchtmakende incidenten geweest, die het denken over de nieuwe wet in een stroomversnelling brachten. Zo bleek bijvoorbeeld, dat niet alleen de positie van betrokkene versterking verdiende, maar dat ook de positie van familie en naasten beter geregeld moest worden. Een voorbeeld van versterking van de positie van betrokkene is de mogelijkheid om een 'eigen plan van aanpak' op te stellen, in een laatste poging om verplichte zorg te voorkomen. Een ander voorbeeld is de 'hoorplicht' bij de crisismaatregel, die betrokkene in de gelegenheid stelt om de eigen visie op de noodzaak van gedwongen zorg kenbaar te maken aan (iemand namens) de burgemeester, voordat de maatregel wordt genomen.

Voor familie en naasten van betrokkene is wettelijk bepaald, dat meldingen van zorg over hun familie zeer serieus genomen moeten worden. Als zij erop staan dan zal een verzoek om verplichte zorg aan de gemeente altijd naar het OM doorgeleid moeten worden. De familie heeft hier van de wetgever een duidelijke 'doorzettingsmacht' gekregen.

Ondersteuning bij de implementatie

De VNG heeft de afgelopen maanden hard gewerkt aan de ondersteuning van de invoering van de Wvvgz. Dat is landelijk gedaan in de keten, waarin de partijen die een wettelijke taak hebben, samenwerken. Met de firma Khonraad is samengewerkt aan een vernieuwing van de applicatie en het organiseren van proefimplementaties, zodat gemeenten ervaring met het systeem kunnen opdoen. Ook is in overleg met Khonraad een werkinstructie gemaakt voor het gebruik van het systeem. Daarnaast hebben we handreikingen ontwikkeld voor allerlei onderwerpen die voor gemeenten van belang zijn, zoals de Crisismaatregel en het Verkennend Onderzoek. Alle informatieproducten, die op grond van de wet tussen de ketenpartners worden uitgewisseld zijn beschreven. Voor burgemeesters heeft het NGB een bestuurlijk handelingskader ontwikkeld (mindmap). Al deze informatie is te vinden via www.dwangindezorg.nl of www.vng.nl/wvvgz.

Namens gemeenten hebben wij onderhandeld met het Rijk over compensatie van de structurele kosten die de nieuwe taken van de Wvvgz voor gemeenten met zich mee brengen. Daarvoor is een bedrag van €20 miljoen toegevoegd aan het gemeentefonds. We zullen in 2020 samen met u de vinger aan de pols houden om na te gaan of dat bedrag voldoende is, of dat we hierover opnieuw het gesprek met het Rijk moeten aangaan.

Kritische succesfactoren

Belangrijk is dat het systeem van de Crisismaatregel, dat vooral wordt uitgevoerd binnen Khonraad, goed verloopt. Crisismaatregelen die niet goed worden afgehandeld leiden tot gevaarlijke situaties voor alle betrokkenen. Het spreekt daarbij voor zich dat problemen op dit vlak ook gevolgen hebben voor de betrokken ketenpartijen en zelfs voor partijen die niet direct betrokken zijn.

Ook voor het aannemen van meldingen, het uitvoeren van het verkennend onderzoek en het doen van aanvragen bij het OM is systeemondersteuning nodig. Veel gemeenten maken ook hier gebruik van Khonraad. Deze firma heeft ons verzekerd dat de essentiële systeemaanpassingen tijdig, dus per 1/1/2020, gereed zijn. Deelfunctionaliteiten worden in 2020 verder ontwikkeld. Van u als gemeente en als klant van Khonraad wordt gevraagd om zo spoedig mogelijk het eerder door hen

verspreide uitvraagdocument ingevuld aan te leveren. Daarin kunt u bijvoorbeeld aangeven welke gebruikersaccounts ingericht moeten worden.

De verantwoordelijkheid van gemeenten in de uitvoering van de Wvvgz en Wzd brengt met zich mee dat u:

- beschikt over een functie van veilige e-mail, om zo nodig te communiceren met partijen die niet op de systemen zijn aangesloten;
- in staat bent om de betrokkene van een Crisismaatregel in de gelegenheid te stellen om gehoord te worden;
- meldingen, die kunnen leiden tot een Verkennend Onderzoek, kunt ontvangen en registreren;
- zo nodig een Verkennend Onderzoek kunt instellen en binnen 14 dagen afronden;
- het resultaat van dat Verkennende Onderzoek kunt delen met het OM.

Hulplijnen

De verwachting is dat de start van de wet ook weer tot nieuwe vragen zal leiden. Daarom zijn vanaf 1 januari a.s. verschillende hulplijnen ingericht waar gemeenten met hun vragen terecht kunnen. De eerste hulplijn ligt intern bij gemeenten waarvan de invulling per gemeente kan verschillen. Inhoudelijk kan dit bijvoorbeeld via een directe collega, een teamleider, een beleidsmedewerker of een andere lokaal in te richten back-up mogelijkheid. Hier kan men terecht met vragen over de werking van de Wvvgz en Wzd, bijvoorbeeld over de werkprocessen, lokale afspraken en de kwaliteit van de uitvoering. Op het vlak van ICT en informatievoorziening (IV) zou dit bijvoorbeeld in eerste aanleg via de ICT-helppdesk van de gemeente kunnen. Deze hulplijn gaat over de werking van de informatievoorziening.

Voor specifieke vragen over het informatiesysteem van firma Khonraad is hun helpdesk 24x7 beschikbaar (0900 – 5555544). Wanneer er vragen zijn over de werking en beschikbaarheid van Khonraad (o.a. inloggegevens), en de vragen kunnen niet intern bij de gemeente worden opgelost, dan is dit de aangewezen plek. Bovendien kan het zijn dat in lokaal of regionaal verband gewerkt wordt met andere leveranciers. Het spreekt voor zich, dat u daar terecht kunt met vragen als het gaat om deze systemen.

Ten slotte biedt ook de projectorganisatie Wvvgz/Wzd van de VNG ondersteuning. Wanneer een vraag niet door bovenstaande hulplijnen kan worden afgehandeld, dan kunt u uw vragen ook in het nieuwe jaar adresseren aan de VNG, via wvvgz@vng.nl. Waar nodig zullen wij dan met het ministerie of ketenpartners overleggen over een passend antwoord.

Oproep tot slot

We gaan op 1 januari a.s. van start met een nieuwe wet en een nieuwe manier van samenwerken. Natuurlijk ziet de wereld er niet meteen volledig anders uit. We hopen vooral op een rustige periode, waarin de burgemeester en zijn waarnemers de tijd krijgen om te wennen aan de nieuwe situatie. Aan de andere kant is de ervaring dat crisissituaties zich elk moment kunnen voordoen. Dat betekent dus ook dat het nieuwe systeem op dat punt op 1 januari a.s. moet functioneren.

De gezamenlijke ketenpartners roepen u – op grond van hun overleg in de Bestuurlijke Ketenraad d.d. 12 december – met klem op om alles op alles te zetten, zodat we van de start een succes maken. Maak gebruik van de mogelijkheden tot uitwisseling en ondersteuning die er zijn. Ze zijn

niet voor niets in het leven geroepen. En houd voor uzelf de kerngegevens bij in de monitor, waarover de VNG komend voorjaar zal communiceren. Alleen dan kunnen we volgend jaar een gefundeerde discussie voeren over de kosten van deze nieuwe wet.

Laten we er samen voor zorgen dat de doelen van de wet worden gehaald en we gedwongen zorg kunnen voorkomen en overlast zoveel mogelijk beperken.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Algemeen directeur